

Universitatea de Vest din Timisoara, Facultatea de Matematica si Informatica ARHITECTURA CALCULATOARELOR, Informatica, an I

CURS 11

Limbajul de asamblare pentru procesoare ARM

Exemple

Procesoare ARM (Acorn RISC Machine) original (Advanced RISC Machine) (RISC⇔Reduced Instruction Set Computing)

De ce ARM?

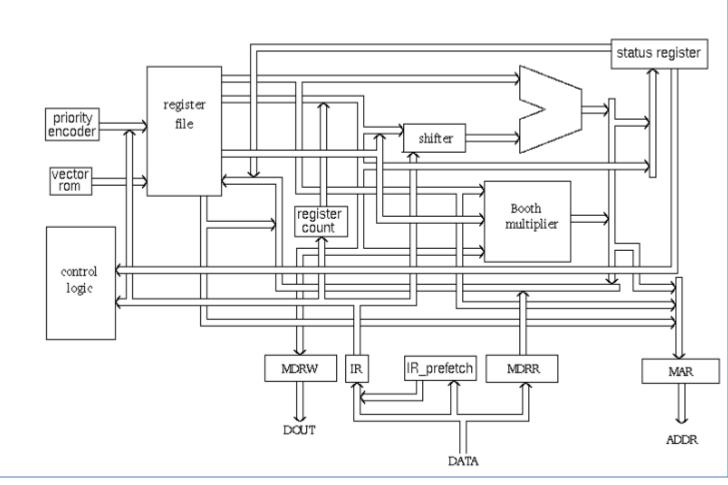
- Setul redus de instructiuni face mai usoara initierea in limbajul de asamblare
- Procesoarele RISC sunt folosite in:
 - Dispozitive mobile (tablete, telefoane mobile)
 - Sisteme incapsulate
 - Supercomputere (K, Sequoia)

Deoarece necesita mai putini tranzistori in comparatie cu arhitecturile CISC

costuri mai mici, grad mai mare de integrare, mai putina caldura degajata si consum mai mic de energie raportat la alte arhitecturi.

- Register file: 37 registrii: 31 registrii generali pe 32 biti, 6 registrii de stare
- Booth Multiplier: inmultire 2 nr. binare in complement fata de 2 cf. algor. A.D. Booth (1950)
- Barrel shifter : operatii de shiftare si rotatie pe vectori de biti
- Arithmetic Logic Unit (ALU)
- Control Unit.

Ce este limbajul de asamblare?

Limbajul de asamblare este un limbaj de programare a calculatoarelor aflat imediat ca si nivel dupa limbajul/codul mașină (binar).

Programarea in limbaj de asamblare presupune o bună cunoaștere a structurii procesorului

Programul rezultat va putea funcționa numai pe un anumit tip de calculator, portabilitatea putand fi asigurata (nu intotdeauna si in orice conditii) doar de catre limbajele de programare de nivel inalt.

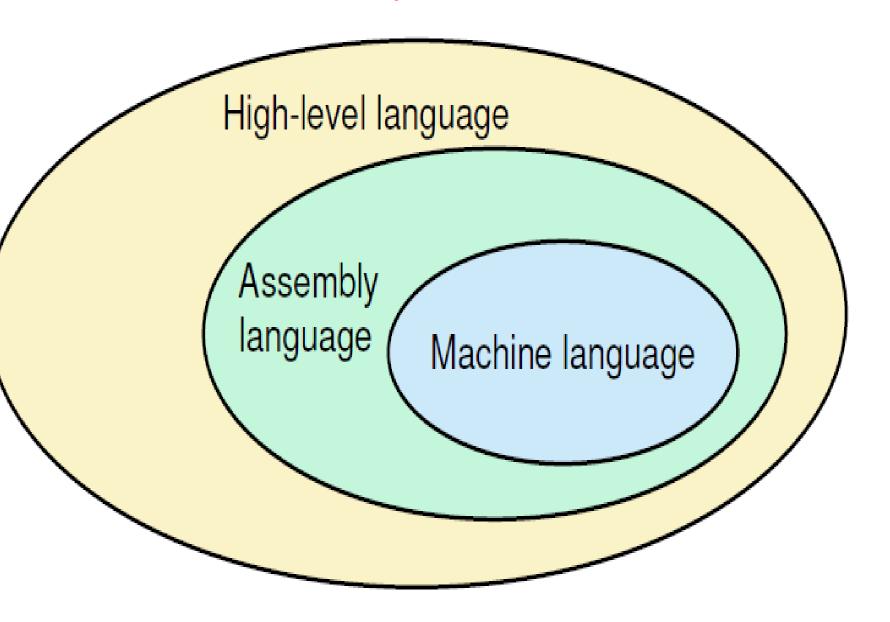
Limbajul de asamblare este un limbaj de nivel scazut (low level), el fiind foarte apropiat de codul masina.

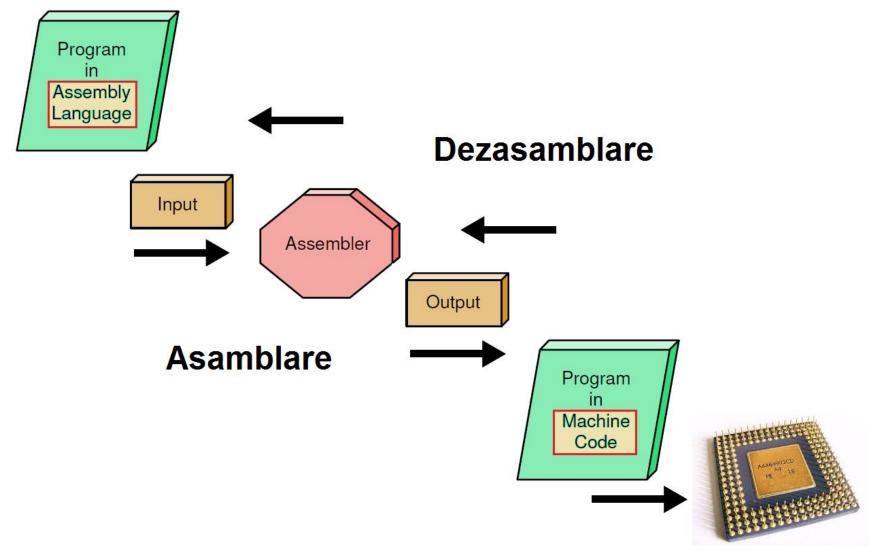
Nota:

Creste nivel limbaj => creste nivel intelegere utilizator

Scade nivel limbaj => creste nivel intelegere de catre nicroprocesor

Procesul de asamblare

- generare tabelă de simboluri, ce conține toate numele simbolice din programul sursă
- sunt contorizate instrucţiunile şi datele, asociind numelor simbolice un "deplasament" faţă de începutul programului.
 Adresa de inceput este data de catre sistemul de operare si difera de valoarea 0.
- se genereaza programul obiect, prin traducerea instrucţiunilor si inlocuirea numelor simbolice cu adresele din tabela de simboluri
- se genereaza programul executabil cu ajutorul unui *linkeditor*, care in principal editeaza legaturile intre module (linkage edit).

Registrii ARM: 37 de registrii:

- 30 de registrii de uz general, pe 32 de biti
 - primii 15 r0...r14 sunt vizibili in functie de modul curent al procesorului
 - r13 et utilizat ca si stack pointer (sp) in limbajul de asamblare (compilatoarele C/C++ folosesc acelasi registru)
 - r14 este utilizat in modul User ca si *link register* (lr) pt. a stoca adresa de revenire dintr-o subrutina
- Un registru pentru contorul de program: r15 (PC). Acesta este incrementat cu un word (4 bytes) la fiecare instructiune
- Registru pt. stocarea starii curente program (CPSR-current program status register)
- 5 registrii SPSR (saved program status register) pt. stocarea CPSR in cazul unei intreruperi

Nota:

- Toti registrii r0...r14 pot fi accesati direct de catre toate instructiunile

Formatul instructiunilor ARM

Continutul celor 32 de biti:

31 28	27							16	15	8	7		0	Instruction type
Cond	0 0	Ι	0	рс	od	e	S	Rn	Rd	-	Opera	nd2		Data processing / PSR Transfer
Cond	0 0	0	0	0	0	A	S	Rd	Rn	Rs	1 0	0 1	Rm	Multiply
Cond	0 0	0	0	1	U	A	S	RdHi	RdLo	Rs	1 0	0 1	Rm	Long Multiply
Cond	0 0	0	1	0	В	0	0	Rn	Rd	0 0 0 0	1 0	0 1	Rm	Swap
Cond	0 1	Ι	P	U	В	W	L	Rn	Rd		Offs	et		Load/Store Byte/Word
Cond	1 0	0	P	U	S	W	L	Rn		Regist	er Li	.st		Load/Store Multiple
Cond	0 0	C	P	U	1	W	L	Rn	Rd	Offset1	1 S	Н 1	Offset2	Halfword transfer : Immediate offset
Cond	0 0	0	P	U	0	W	L	Rn	Rd	0 0 0 0	1 S	Н 1	Rm	Halfword transfer: Register offset
Cond	1 0	1	L						Offs	ffset				Branch
Cond	0 0	0	1	C) () 1	. 0	1 1 1 1	1 1 1 1	1 1 1 1	0 0	0 1	Rn	Branch Exchange
Cond	1 1	. 0	P	U	N	M	L	Rn	CRd	CPNum		Off	set	Coprocessor data transfer
Cond	1 1	. 1	0		С	p1		CRn	CRd	CPNum	0p2	0	CRm	Coprocessor data operation
Cond	1 1	. 1	0		Op	1	L	CRn	Rd	CPNum	0p2	1	CRm	Coprocessor register transfer
Cond	1 1	. 1	1						SWI Nu	umber				Software interrupt

EΩ

Executia conditionala a instructiunilor ARM

Toate instructiunile ARM au un camp (numit {cond}) care contine o conditie care determina/decide daca instructiunea va fi executata de catre CPU.

Fanal

Codurile sunt:

	EQ	Equal
	NE	Not equal
	CS/HS	Higher or same (unsigned >=)
	CC/L0	Lower (unsigned <)
	MI	Negative
	PL	Positive or zero
	VS	Overflow
	VC	No overflow
	HI	Higher (unsigned <=)
	LS	Lower or same (unsigned <=)
	GE	Signed >=
	LT	Signed <
	GT	Signed >
	LE	Signed <=
	AL	Always (usually omitted)

Instructiuni de procesare a datelor

Prelucrari de date in ARM:

- Operatii aritmetice
- Operatii logice
- Comparatii
- Mutari de date intre registrii

Note:

- Prelucrarile anterioare lucreaza doar in registrii, NU in memorie
- Efectueaza operatii asupra unuia sau doi operanzi
- Intotdeauna, primul operand al acestor instructiuni este un registru

« Learning step by step by examples» s-a dovedit in timp una din cele mai eficiente si rapide metode de invatare

asa ca...

Algoritmul va fi reprezentat sub forma de schema logica (organigrama), semnificatia simbolurilor grafice fiind cea cunoscuta/standard.

Pentru invatare limbaj asamblare vom folosi un emulator simplu ca utilizare si usor de instalat) adica doar se dezarhiveaza fisierul descarcat de la adresa http://salmanarif.bitbucket.org/visual/

VisUAL - Version 1.27

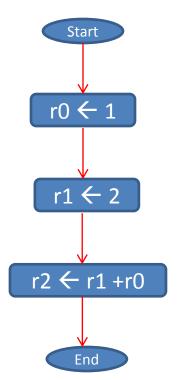
Created by Salman Arif, Imperial College London, 2015

Universitatea de Vest din Timisoara, Facultatea de Matematica si Informatica, ARHITECTURA CALCULATOARELOR, Informatica, an I CURS 12 – Instructiuni ARM suportate in Visual, Dr. Mafteiu-Scai Liviu Octavian

Move	MOV	MOV{S}{cond} dest, op1 {, SHIFT_op #expression}
Move Negated	MVN	MVN{S}{cond} dest, op1 {, SHIFT_op #expression}
Address Load	ADR	ADR{S}{cond} dest, expression
LDR Psuedo-Instruction	LDR	LDR{S}{cond} dest, =expression
Add	ADD	ADD{S}{cond} dest, op1, op2 {, SHIFT_op #expression}
Add with Carry	ADC	ADC{S}{cond} dest, op1, op2 {, SHIFT_op #expression}
Subtract	SUB	SUB{S}{cond} dest, op1, op2 {, SHIFT_op #expression}
Subtract with Carry	SBC	SBC{S}{cond} dest, op1, op2 {, SHIFT_op #expression}
Reverse Subtract	RSB	RSB{S}{cond} dest, op1, op2 {, SHIFT_op #expression}
Reverse Subtract with Carry	RSC	RSC{S}{cond} dest, op1, op2 {, SHIFT_op #expression}
Bitwise And	AND	AND{S}{cond} dest, op1, op2 {, SHIFT_op #expression}
Bitwise Exclusive Or	EOR	EOR{S}{cond} dest, op1, op2 {, SHIFT_op #expression}
Bitwise Clear	BIC	BIC{S}{cond} dest, op1, op2 {, SHIFT_op #expression}
Bitwise Or	ORR	ORR{S}{cond} dest, op1, op2 {, SHIFT_op #expression}
Logical Shift Left	LSL	LSL{S}{cond} dest, op1, op2
Logical Shift Right	LSR	LSR{S}{cond} dest, op1, op2
Arithmetic Shift Right	ASR	ASR{S}{cond} dest, op1, op2
Rotate Right	ROR	ROR{S}{cond} dest, op1, op2
Rotate Right and Extend	RRX	RRX{S}{cond} op1, op2
Compare	CMP	CMP{cond} op1, op2 {, SHIFT_op #expression}
		CAMALIC - D - A - 2 (CHIET - H - H - H - H - H - H - H - H - H -
Compare Negated	CMN	CMN{cond} op1, op2 {, SHIFT_op #expression}
Compare Negated Test Bit(s) Set	TST	TST{cond} op1, op2 {, SHIFT_op #expression} 16

Test Equals	TEQ	TEQ{cond} op1, op2 {, SHIFT_op #expression}
Load Register	LDR	LDR{B}{cond} dest, [source {, OFFSET}] Offset addressing LDR{B}{cond} dest, [source, OFFSET]! Pre-indexed addressing LDR{B}{cond} dest, [source], OFFSET Post-indexed addressing
Store Register	STR	STR{B}{cond} source, [dest {, OFFSET}] Offset addressing STR{B}{cond} source, [dest, OFFSET]! Pre-indexed addressing STR{B}{cond} source, [dest], OFFSET Post-indexed addressing
Load Multiple Registers	LDM[dir]	LDM[dir]{cond} source, {list of registers}
Store Multiple Registers	STM[dir]	STM[dir]{cond} dest, {list of registers}
Branch	В	B{cond} target
Branch with Link	BL	BL{cond} target
Declare Word(s) in Memory	DCD	name DCD value_1, value_2, value_N
Declare Constant	EQU	name equ expression
Declare Empty Word(s) in Memory	FILL	{name} FILL N N must be a multiple of 4
Stop Emulation	END	END{cond}

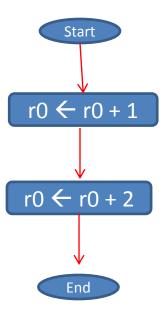
Exemplul 1: X = a+b, adunarea a doua valori din 2 registrii in al 3-lea

mov: copiaza o valoare intr-un registru add: aduna continutul a doi registrii in alt registru

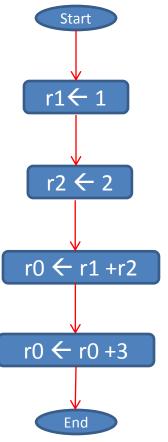

Exemplul 2: X = a+b, adunarea a doua valori folosind doar 1 registru

Exemplul 3: X = a+b+c, adunarea a trei valori folosind 3 registrii

		Reset to continue editing code
1 entry		1
2	mov	r1, #1
3	mov	r2, #2
4	add	r0,r1,r2
5	add	r0,r0,#3
6	end	

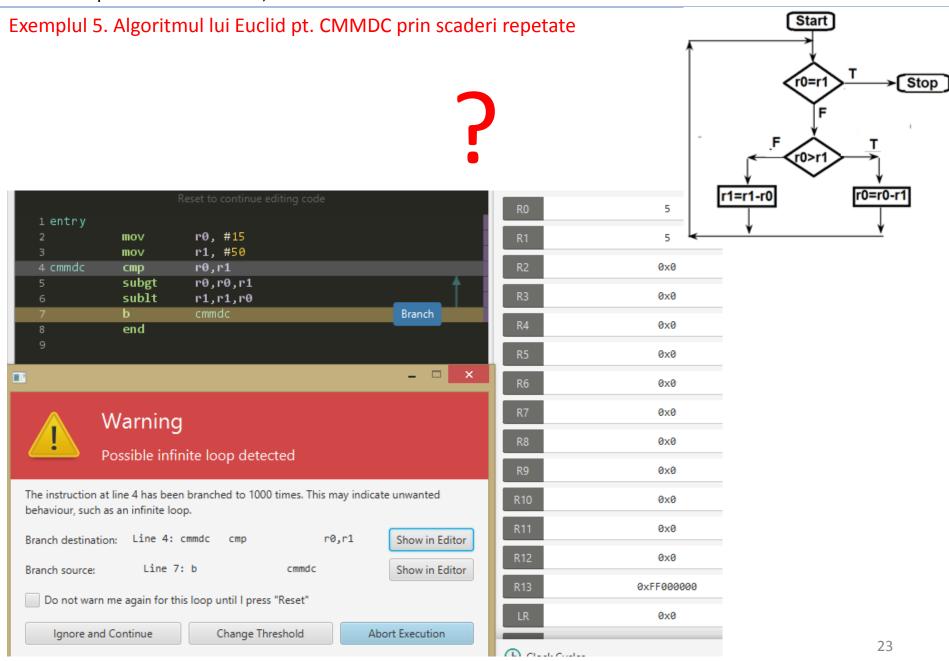
R0	6	Dec
R1	1	Dec
R2	2	Dec
R3	0x0	Dec

Exemplul 4: Se declara si initilizeaza doua constante a1 si a2, se muta continutul lor in 2 registrii si se aduna in al treilea registru r2

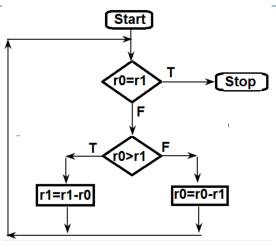
Intrebare: Este corect? Argumentati

Exemplul 5. Algoritmul lui Euclid pt. CMMDC prin scaderi repetate

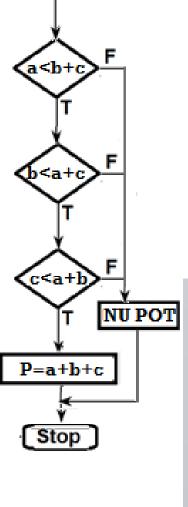
corect

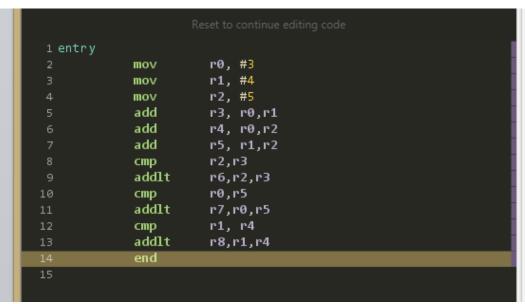
			Keset to continue editing code
	1 entry		
	2	mo∨	r0, #15
	3	mo∨	r1, #50
	4 cmmdc	cmp	r0,r1
	5	subgt	r0,r0,r1
	6	sublt	r1,r1,r0
	7	bne	cmmdc
	8	end	
_			

R0	5
R1	5
R2	0
R3	0x0
R4	0x0

Exemplul 6 Calcul perimetru triunghi daca triunghiul exista

Start

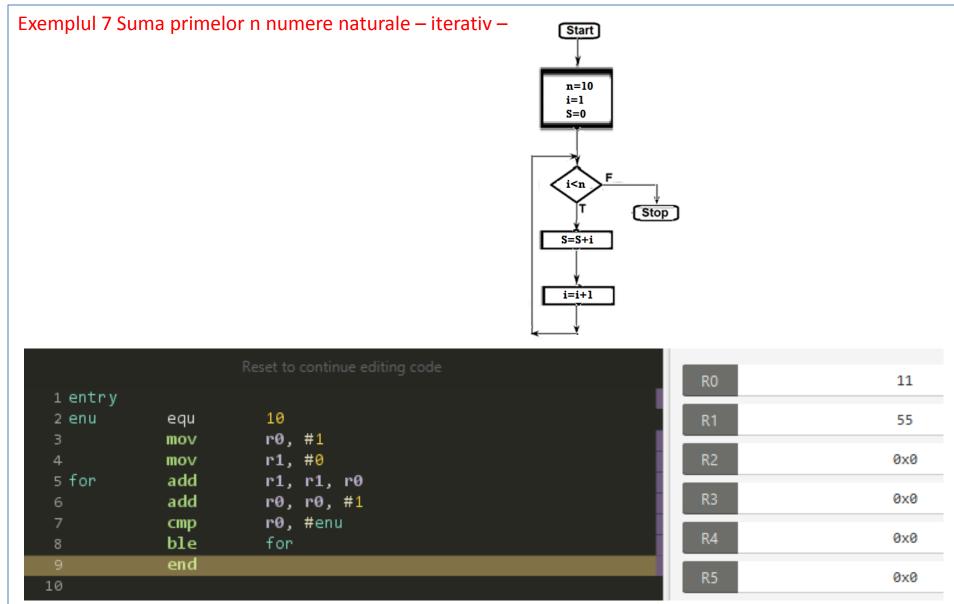

8

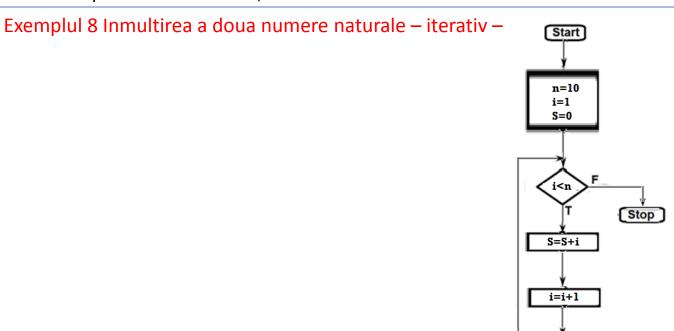
12

12

12

? De ce avem valoarea 11 in registrul r0?

Teme de casa

- 1. Suma primelor n numere pare
- 2. Suma primelor numere impare
- 3. Al n-lea termen din sirul Fibonacci
- 4. Ridicarea la putere
- 5. Produsul primelor n numere naturale